

Bütün çocuklara...

Çayırova sınırları içerisinde ikamet eden değerli bilim adamları, sanatçılar, aydınlar ve fikir adamlarının yapmış olduğu çalışmalara Çayırova Belediyesi olarak elimizden gelen tüm desteği sağlamaktayız. İlçemizin fiziki şartları ile ilgili olarak yapmış olduğumuz çalışmaların yanı sıra ilçemizin sosyokültürel açıdan gelişme sağlayabilmesi için de sosyal projeler üretmek ve bilim adamlarımızın yapmış olduğu çalışmalara destek olmakta bizim öncelikli görevlerimiz arasındadır.

0 - 6 Yaş Arası Çocukların Zihinsel, Fiziksel, Ruhsal Gelişimi isimli kitabı ile ailelere çocuklarının yaş gruplarına göre fiziksel, zihinsel, ruhsal gelişimi hakkında bilgilendirme ve önerilerini içeren bu değerli çalışmayı Çayırova Belediyesi aracılığı ile toplumun hizmetine sunan Sayın Psikolog Şener YAZICI 'ya teşekkür eder çalışmalarının devamını dilerim.

*Ziyaettin AKBAŞ
ÇAYIROVA BELEDİYE BAŞKANI*

ÖNSÖZ

Elinizdeki kitap, çağımızın en önemli konusu olan insanın; zihinsel, fiziksel ve ruhsal gelişimi ile ilgili olarak değeri psikolog-psikoterapist Şener YAZICI, ailelere ve eğitimcilere temel bir kaynak olacak şekilde güzel bir eser meydana getirmiştir.

Kitabın temel özelliği, çok karmaşık olan zihinsel gelişimimizi basit bir şekilde bizlere aktarabilmiş olmasıdır. Yazar girift konuları büyük bir ustalıkla basitleştirmiş hepimizin anlayabileceği bir dile dönüştürmüştür.

Bizler ruh sağlığı profesyonelleri olarak biliyoruz ki, en önemli gelişim 0-6 yaş arasında yaşanmaktadır. Bu dönemde çocuklarımızın gelişimine bilinçli olarak yaklaşırsak onların hayatlarına çok şey katabiliriz. Her bebek dünyaya geldiğinde olağanüstü potansiyellerle doludur. Bu potansiyellerin gerçekleştirilebilmesi için çevrenin, yani bakıcıların bebeklerin gelişimini desteklemeleri gerekir. Kritik dönemlerde veya dönemeçlerde yapılacak destekler, çocuklarımızın potansiyellerinin hayata taşınmasına aracılık edecektir.

Bu yaklaşımın tersini düşünmek dahi insana sıkıntı vermektedir. Çocuğun gelişimi için gerekli, yeterli ve yerinde desteği vermediğimizde bir felaketle karşı karşıya kalabiliriz.

Uygun zamanlarda desteklenmeyen bebekler gelişimsel duraklamaya maruz kalırlar. Ömür boyu bu gelişimsel duraklamanın acısını çekebilirler.

Bu nedenle değerli dostum psikolog Şener YAZICI'nın bu çalışmasını çok önemsiyor ve çocuğun ruhsal gelişimine bulunacak herkese hararetle tavsiye ediyorum.

Değerli YAZICI'dan daha nice eserler üretmesini bekliyoruz.

Uz. Dr. Tahir ÖZAKKAŞ
Psikoterapi Enstitüsü Derneği Başkanı
Bayramoğlu-Darıca 2010

Kitaba başlarken;

Bu kitap; 0-6 yaş arası çocuğu olan ailelere ve çocuk sahibi olmak isteyen anne babalara çocuklarının eğitimine katkı sağlamak amacıyla rehber niteliğinde hazırlanmıştır.

Bu rehberde 0-6 yaş arası çocukların zihinsel, fiziksel, duygusal ve sosyal yönden gelişim özellikleri, ailelere çocuklarının gelişimleri üzerine öneriler anlatılmıştır.

Bunlar ile birlikte çocukların en önemli eğitim aracı olan oyuncakların hangi yaş diliminde ne tür oyuncaklar alınması gerektiği üzerine aileler bilgi bulabileceklerdir.

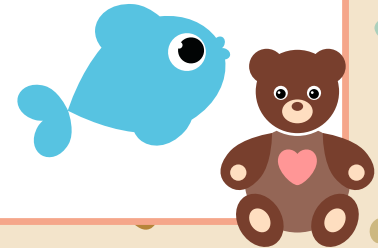
Kişilik oluşumunun büyük kısmı 6 yaşına kadar tamamlanır. Diğer kalan kısım ise aile ortamı, sosyal çevre ve çocuğun aldığı eğitim ile şekillenir. Bundan dolayı 0-6 yaş dönemi çocukların kişilik gelişimi açısından çok önemlidir. Bu rehberde, çocuklarda ruhsal gelişim dönemleri kısmında çocukların olumlu kişilik yapısı geliştirebilmeleri için ailelere bilgiler verilmiştir.

Çocuklarda görülen bazı sorunlar kısmında ise bu yaş döneminde çocuklarda görülebilecek problemler ve bu problemler ile ilgili ailelerin neler yapabileceği üzerine öneriler de bulunmuştur.

Çocukların çizmiş olduğu resimlerin basit çizgilerden veya basit şekillerden ibaret değildir. Çocukların çizmiş olduğu resimlerin ne anlama gelebileceği ile ilgili bilgileri bu rehberde bulabilirsiniz.

Bu kitaptaki bilgiler, çocuklara tanı koymak ve tedavi etmek için değildir. Çocuğunuzun gelişimi ile ilgili bir problem olduğunu düşünüyorsanız zaman kaybetmeden bir uzmana mutlaka başvurunuz.

Psikolog - Psikoterapist Şener YAZICI

TEŞEKKÜR

Sosyal projeler kapsamında eğitime yapmış olduğu katkı ve desteklerinden dolayı Çayirova Belediye Başkanı Sayın Ziyaettin AKBAŞ'a,

Çalışmalarında manevi desteğini esirgemeyen eşim Neslihan YAZICI'ya,

Bilgi ve deneyimleri ile her zaman yanımızda olan Uz. Dr. Tahir ÖZAKKAŞ'a,

Kitabımın, resimleriyle renklenmesini sağlayan en değerli varlıklarımız ve geleceğimizin teminatı olan çocuklarımıza,

Teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER:

* 0-3 Ay Bebeklik Dönemi Gelişim Özellikleri ve Öneriler	1
* 0-3 Aylık Bebeklerin Gelişim Özellikleri	2
* 0-3 Aylık Bebekler İçin Aileye Öneriler	3-5
* 3-6 Ay Bebeklik Dönemi Gelişim Özellikleri ve Öneriler	6
* 3-6 Aylık Bebeklerin Gelişim Özellikleri	7
* 3-6 Aylık Bebekler İçin Aileye Öneriler	8-10
* 0-6 Aylık Bebekler İçin Oyuncak Önerileri	11-12
* 6-12 Ay Bebeklik Dönemi Gelişim Özellikleri ve Öneriler	13
* 6-12 Aylık Bebeklerin Gelişim Özellikleri	14
* 6-12 Aylık Bebekler İçin Aileye Öneriler	15-18
* 6-12 Aylık Bebekler İçin Oyuncak Önerileri	19-20
* 1-2 Yaş Erken Çocukluk Dönemi Gelişim Özellikleri ve Öneriler	21
* 1-2 Yaş Erken Çocukluk Dönemi Gelişim Özellikleri	22
* 1-2 Yaş Erken Çocukluk Dönemi İçin Aileye Öneriler	23-26
* 1-2 Yaş Erken Çocukluk Dönemi İçin Oyuncak Önerileri	27-28
* 2-3 Yaş Erken Çocukluk Dönemi Gelişim Özellikleri ve Öneriler	29
* 2-3 Yaş Erken Çocukluk Dönemi Gelişim Özellikleri	30
* 2-3 Yaş Erken Çocukluk Dönemi İçin Aileye Öneriler	31-34
* 2-3 Yaş Erken Çocukluk Dönemi İçin Oyuncak Önerileri	35-36
* 3-4 Yaş Okul Öncesi Dönemi Gelişim Özellikleri ve Öneriler	37
* 3-4 Yaş Okul Öncesi Dönemi Gelişim Özellikleri	38
* 3-4 Yaş Okul Öncesi Dönemi İçin Aileye Öneriler	39-42
* 3-4 Yaş Okul Öncesi Dönemi İçin Oyuncak Önerileri	43-44
* 4-6 Yaş Okul Öncesi Dönemi Gelişim Özellikleri ve Öneriler	45
* 4-6 Yaş Okul Öncesi Dönemi Gelişim Özellikleri	46
* 4-6 Yaş Okul Öncesi Dönemi İçin Aileye Öneriler	47-50
* 4-6 Yaş Okul Öncesi Dönemi İçin Oyuncak Önerileri	51-52
* Çocuklarda Ruhsal Gelişim Dönemleri	53
* 0-1 Yaş	53-54
* 2-3 Yaş	55
* 4-5 Yaş	56
* 6-11 Yaş	57
* Tuvalet Eğitimi	58-59
* Çocuklarda Görülen Bazı Sorunlar	60
* Saldırganlık	60-61
* Hırsızlık - Çalma	62
* Yalan Söyleme	63
* Kekemelik Nedir?	64-65
* Tırnak Yeme	66
* Çocuklarda Mastürbasyon	67
* Okul Korkusu	68-69
* Kardeş kıskançlığı	70-71
* Ailelere Öneriler	72-73
* Çocukların Çizmiş Olduğu Resimler Ne Anlama Gelir?	74-75
* Resim Örnekleri	76-83

0-3 AY

BEBEKLİK DÖNEMİ GELİŞİM

ÖZELLİKLERİ

VE

ÖNERİLERİ

0-3 AYLIK BEBEKLERİN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ:

- * Yüze bakar ve odaklanır.
- * Kendiliğinden gülümser.
- * Ona gülene karşılık gülümseyerek yanıt verir.
- * Bebek sırt üstü yatarken görüş alanı içinde yüzüne doğru ponpon tutup hafifçe sağa sola ponpon hareket ettirildiğinde gözü velbeya başıyla onu takip eder.
- * Yatarken gözleri ile bazen de başı ile nesnelere izler.
- * Seslere tepki verir.
- * Agulama sesleri çıkarır.
- * Bebek sırt üstü yatarken bir kolunu, bir bacağı hareket ettirirken diğer kol ve bacağı da hareket eder.
- * Düz bir zeminde yüzükoyun yatarken başını hafifçe kaldırabilir.
- * Bebeklerin ilk ay içerisinde kol, bacak ve el hareketleri reflekslerden ibarettir. Emme, arama, tutma gibi.

0-3 AYLIK BEBEKLER İÇİN AİLEYE ÖNERİLER:

* Bebeğinizi yüzükoyun düz bir zemine yatırın ve karşısına geçip bebeğin dikkatini çekecek oyuncaklar gösterin ve bir taraftan da bebeğinizle konuşarak oyuncacı hafifçe yukarı doğru kaldırıp bebeğinizin oyuncacı izlemesini sağlayın.

* Bebeğinizle göz kontağı kurarak konuşun.

* Çocuğunuza gülümseyin o da size gülümseyecektir. Bebeğin ilk sosyal tepkisi gülümsemedir.

* Bebeğinizin sırt üstü yatarken görüş alanı içine (yüzünden 15-20 cm mesafeden) oyuncak gösterin ve oyuncacı sağa sola aynı hat üzerinden hafifçe oynatıp bebeğinizin gözü vebeyg başı ile izlemesini sağlayın.

* Bebeğinizin çıkardığı seslere sizde eşlik edin ve yeni sesler çıkarın.

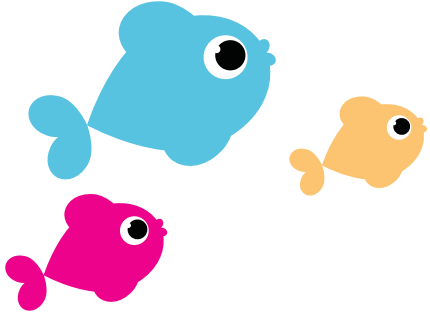
* Bebeğinizi emzirirken bebeğinizin gözlerine gülümseyerek bakın. Teninizin kokusunu, yumuşaklığını hissetsin.

* Bebeğinize sık sık dokunun ten teması sağlayın.

* Bebeğinizin beslenme, altını değiştirme, uyuma gibi bakımlarını günün ortalama aynı saatlerinde yapmanız ve ihtiyaçlarını geciktirmeden karşılamanız çocuğun temel güven duygusunun oluşmasını sağlayacaktır.

* Bebeğinize ritim duygusunu oluşturmak ve bebeğinizi rahatlatmak için ninniler söyleyin.

* Bebeğinizi ılık su içinde sık sık oynatın. El ve ayaklarını ırpmasını sağlayın.

* Bebeğinizi yan yatırarak uyutun. Her gün çocuğunuzu yatırırken saç ve sol tarafını değiştirin.

BEBEKLİK DÖNEMİ GELİŞİM ÖZELLİKLERİ VE ÖNERİLERİ

3-6 AYLIK BEBEKLERİN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ:

- * Ellerine birkaç saniye bakabilir.
- * Çıkardığı sesler güçlenmiştir. Yüksek sesle gülebilir.
- * Sırtı dönükken ses çıkarıldığı zaman sese doğru döner ve bakar.
- * Ellerini bir araya getirebilir.
- * Göz hizasından 15 cm uzaktaki hareketli bir nesneyi izleyebilir.
- * Çok küçük nesnelere uzanabilir.
- * Parmaklarının ucuna çingirak değdirildiğinde onu tutabilir.
- * Parmağınızı avucuna dokundurduğunuzda parmağınızı sımsıkı kavrayabilir.
- * Göbeği üzerine yatırdığınızda başını 90 derece kaldıracaktır.
- * Dik tutulduğunda kafasını rahatlıkla dik ve sabit tutar.
- * Bir yöne doğru yuvarlanabilir.
- * Destekli oturabilir.

3-6 AYLIK BEBEKLER İÇİN AİLELERE ÖNERİLER:

* Bebeğinizin gözlerine bakarak onunla konuşun, gülümseyin, çıkardığı sesleri taklit edin ve yeni sesler çıkarın.

* Bebeğinize sürekli ismi ile hitap edin. Bu çocuğunuzun kimlik duygusunu geliştirmeye yardımcı olacaktır.

* Bebeğinizin dikkatini el ve ayak bileklerine çekmek için bileklerine renkli ve sesli bileklikler takın.

* Bebeğinizin ileriye uzanmasını sağlamak için önüne renkli ve sesli oyuncaklar koyun.

* Bebeğiniz otururken her iki kulağının arkasına doğru ses çıkarın ve o sesler doğru dönmesini bekleyin.

* Bebeğinize hafif müzikler dinletin ve televizyon seyrettirmeyin.

* Bebeğiniz ile sık sık ten teması sağlayın. Ona dokununuz, saçlarını, ellerini, yüzünü okşayın.

* Bebeğiniz ile el çırparak oyunlar oynayın.

* Bebeğinizin görme alanına çingirak tutun. Sonra çingirağı görme alanı içinde 180 derece sağa sola hareket ettirerek izlemesini sağlayın.

* Bebeğinizi mümkün oldukça her gün ılık suda oynatın. Sudan korkmaması için yüzüne su dökmeyin.

* Bebeğiniz sırt üstü yatarken el bileklerinden tutup konuşarak onu kendinize doğru kaldırmaya çalışın.

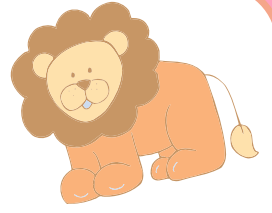
* Bebeğinizin desteksiz oturabilmesi için kucacağınızdayken kendinize yaslamayın.

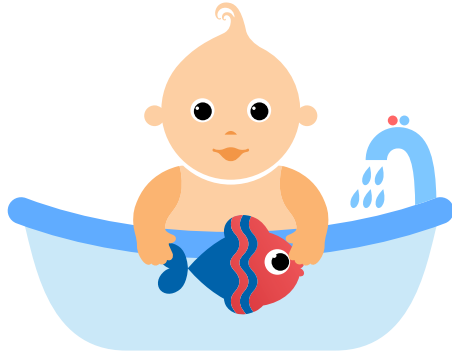
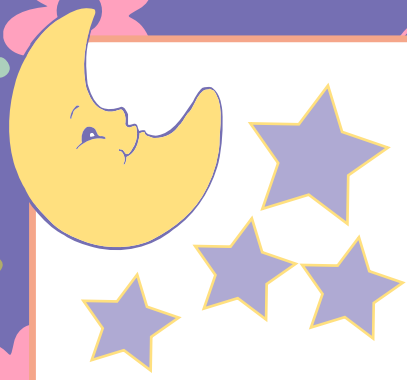
* Bebeğinizin yüzükoyun yatarken başını kaldırması ve otururken başını dik tutmasını sağlamak için çingirak kullanın.

0-6 AY BEBEKLİK DÖNEMİ OYUNCAK ÖNERİLERİ

6-12 AY

BEBEKLİK DÖNEMİ GELİŞİM

ÖZELLİKLERİ

VE ÖNERİLERİ

6-12 AYLIK BEBEKLERİN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ:

- * El sallar. El çırpar.
- * Ağız ve elleriyle vücudunu tanımaya çalışır.
- * İsteklerini ağlamadan da ifade edebilir. Ör: işaret etme, sözcük kullanma, ses çıkarma gibi.
- * 9. ayda kendi adını bilir ve hayır kelimesini anlar.
- * 8-12. aylarda yabancılardan korkarlar.
- * Öpücük öksürük gibi sesleri taklit eder.
- * Gelişigüzel anne baba diyebilir.
- * 12. aylara doğru tek kelimeleri söyleyebilir.
- * Yere düşen oyuncakçı arar.
- * 9. ayın sonu itibariyle bağımsız olarak bardaktan su içer.
- * Bir nesneyi bir elinden diğerine geçirebilir.
- * İki elindeki küçük nesnelere birbirine vurabilir.
- * Eline verilen bisküvi gibi yiyecekleri yiyebilir.
- * Parmaklarıyla küçük cisimleri tutabilir.
- * Yardımsız oturur.
- * İki saniye kadar ayakta desteksiz durur.
- * Eşyalara tutunarak yürür.
- * Karnı üzerine rahatça döner.

6-12 AYLIK BEBEKLER İÇİN AİLELERE ÖNERİLER:

* Bebeğinizle cee-eee oyunu oynayın.

* Çocuğunuzun sosyal yönden gelişmesini desteklemek için evden çıkarırken bebeğinize el sallayın. Onunda size karşılık el sallamasını izleyin.

* Bebeğinizi yaşatlarıyla aynı ortamlarda, önlerine oyuncak vererek yalnız bırakın. Diğer bebeklere de alışmasını sağlayın.

* Bebeğinizi sık sık dışarı çıkartın.

* Bebeğinizin size bağımlı olmaması için yabancı ortamlarda kısa süreliğine bebeğinizi yalnız bırakın. Bebeğinizle ayrılırken el sallayın ve döndüğünüzde de gülümseyerek karşılayın.

* Bebeğinizin önüne üzüm, bisküvi parçaları gibi ufak yiyecekler koyun. Bunları baş ve diğer parmaklarıyla uzanıp almasını sağlayın. Fakat yutmaması için yanında durun ve ağzına götürmeden elinden alın. Burada amaç bebeğin baş ve diğer parmaklarıyla küçük cisimlere uzanıp almasıdır.

* Bebeğinizle oyuncak oynarken oyuncacı göstererek saklayın ve saklanan oyuncacı bulmasını izleyin. Bulduğu zaman bebeğinize gülümseyin ve güzel sözler söyleyin. Eğer bulamazsa oyuncacı bir kısmı görülecek şekilde göstererek tekrar saklayın ve bulmasını izleyin.

* Bebeğinizle karşılıklı topu yuvarlayarak oynayın.

* Yemek saatlerinde bebeğinizi de masaya mama sandalyesine oturtun ve ekme gibi katı yiyecekler eline verip yemesini sağlayın.

* Bebeğinizle oyuncakları kutuya koyma ve çıkarma oyunu oynayın.

* Avucuna alabileceği boyutta eline küpler verin ve birbirine vurmasını sağlayın. Bebeğinize nasıl vurulacağını göstermek için ilk siz yapabilirsiniz.

* Avucuna sığabileceği bir küpü bebeğinizin eline verin ve sonra aynı eline bir küp daha verin. Elindeki küpü diğer eline geçirmesini sağlayın.

* Bebeğinizle güzel ve anlaşılır konuşun.

* Bebeğinize tekerleme ve şarkılar söyleyin. Birlikte el çırparak tempo tutun.

* Bebeğinizi ayna karşısında ismini söyleyip kendini göstermesini isteyin. Örneğin "Ali nerde" deyin. Eğer çocuk göstermiyorsa siz gösterin.

* Gösterdiği nesnelere isimlerini çocuğunuzla göz kontağı kurarak ve ağzınızı (söyleyiş biçiminizi) izlemesini sağlayarak söyleyin.

* 6. aydan itibaren bebeğinizle resimli kitaplara bakın ve resimlerin isimlerini söyleyin. Çocuğunuzun nesnelere tanımasını sağlayın.

* Kedi, köpek, kuş sesi duyduğu zaman çocuğunuza açıklama yapın. "Kedi miyav dedi" gibi.

* Bebeğinize şarkılar söyleyin.

* Çocuğunuz 1 yaşına geldiği zaman göz, burun, saç gibi vücut parçalarını öğretin.

* Çocuğunuzun ileriye uzanmasını sağlamak için dikkatini çekecek oyuncakları önüne ileriye doğru koyun.

* Çocuğunuzun 11. aydan itibaren koltuklardan tutunarak ayağa kalkmasını sağlamak için koltuğun üzerine çocuğun dikkatini çekecek oyuncaklar koyun. Eğer tutunup kalkmada zorluk çekiyorsa çocuğunuza yardımcı olun.

* Çocuğunuz bu dönemde daha fazla hareketleneceği için yutabileceği ve kendine zarar verebileceği cisimleri ulaşabileceği yerlerden kaldırın.

* Çocuğunuz herhangi bir şeyi yanlış yaptığı zaman çocuğunuza

kesinlikle dayak atmayın ve ceza vermeyin. Sabırla konuşun ve doğru davranışı gösterin. Çocuğunuzun başarıma yolunda cesaretlendirin "aferin başardın" gibi.

* Ortası boş halka oyuncakları çubuğa geçirme oynayın.

* Erken yaşta yürüteç kullanmayın. Erken kullanılacak yürüteç çocuğun yürümesini geciktirebilir.

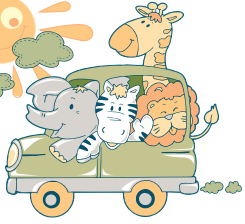
* Çocuğunuzun biberon verirken daha az yardım ederek tutun. Biberonun çocuğunuzun tutması için destek olun.

* Bebeğinizi kucağa alırken yüzü, gövdesi dışa dönük olarak kucağa alın. Etrafı izlemesine imkân verin.

* Çocuğunuz emekleme döneminde olduğu için etrafta çocuğa zarar verebilecek nesnelere kaldırarak çocuğunuz için güvenli ortam oluşturun.

6-12 AY BEBEKLİK DÖNEMİ OYUNCAK ÖNERİLERİ

1-2 YAŞ
ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİ
GELİŞİM
ÖZELLİKLERİ
VE ÖNERİLERİ

1-2 YAŞ ÇOCUKLARIN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ:

- * Çatal kaşık kullanabilir.
- * 13. aylarında evi süpürme, toz alma gibi davranışları taklit edebilir.
- * Yardım istendiğinde evde basit işlere yardım eder.
- * Karşılıklı top oynayabilir.
- * Ağız açık bardaktan su içebilir.
- * Küpleri üst üste koyarak 4 küpten kule yapabilir.
- * Kalemle karalamalar yapar.
- * Sorulduğunda vücudunun 4 parçasını gösterebilir.
- * Basit komutları yerine getirir.
- * Konuşması anlaşılabilir düzeydedir.
- * Birkaç kelimeyi bilinçli olarak kullanabilir.
- * Elbisesine ait bir parçayı çıkarabilir.
- * Yardımsız topa vurabilir.
- * Bu dönemde desteksiz yürümeye başlar.
- * 18. aydan sonra koşar.
- * Bir insana tutunmadan merdivenden çıkabilir.

1-2 YAŞ ÇOCUKLAR İÇİN AİLELERE ÖNERİLER:

* Çocuğunuza yemeğini yerken çatal kaşık kullanması yönünde fırsat verin. İlk başlarda üzerine dökülebilir. Bu durumda çocuğa kızılmaması, elinden çatalı kaşığı alınmaması gerekir. Çocuğun kendi başına yemek yemesi desteklenmelidir.

* Basit işlerde çocuğunuzdan yardım isteyin. Örneğin tabağını masanın üzerine koyma, sehpanın üzerini silme, oyuncaklarını toplama gibi.

* Çocuğunuzla karşılıklı topu yuvarlama oynayın.

* Küplerle kule yapın.

* Ahşap bul tak oyuncaklarıyla oynatın. Bu tarz oyuncaklar çocuğun el göz koordinasyonu, ince kas gelişimi açısından faydalıdır.

* Çocuğunuzla resimli nesne kartları ile çalışın. Resimli karttaki nesnenin ismini söyleyin ve sonra "bu neymiş" diye sorup çocuğunuzun tekrarlamasını isteyin.

* Çocuğunuzla anlaşılabilir şekilde konuşun.

* Basit komutlar bildirin ve çocuğunuzun bu komutları yapmasını bekleyin. Çocuğunuz komutu yerine getiremez ise siz çocuğunuza yardımcı olun. Örneğin topu at, bardağı al gibi. Eğer bardağı alamazsa çocuğa nasıl aldığınızı gösterin velveya çocuğun elinden tutarak bardağı birlikte alın.

* Çevrenizdeki nesnelerin renklerini söyleyin. Renkleri öğretirken bir rengi öğrenmeden diğer renge geçmeyin.

* Kovalama yakalama tarzında oyunlar oynayarak çocuğunuzun koşmasını sağlayın. Bu tarz oyunlar çocuğun kas gelişimini olumlu yönde desteklediği gibi çocuğun koşturarak enerjisini atmasını da sağlar.

* Yere düşen oyuncakçı eğilip almasını sağlayın.

* Merdivenden size tutunmadan çıkmasını sağlayın. Bunu yaparken çocuğun geriye düşüp zarar görmemesi için dikkatli olun.

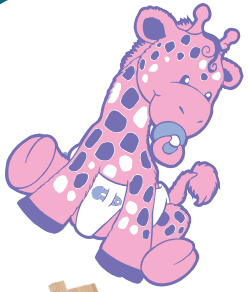
* Çocuğunuzun akranlarıyla oyun oynamasını sağlayın. Evinizde veya misafirlğe gittiğiniz yerlerde çocuğunuzu akranlarıyla önlerine oyuncak koyarak baş başa bırakın. Bu çocuğunuzun diğer çocuklara da alışmasında yardımcı olacaktır.

* Çocuğunuzun sık sık parka götürün.

* Çocuğunuzun başka çocuklarla kıyas etmeyin. Çocuğunuzun diğer çocuklar ile kıyas etmeniz çocuğun öz güvenini zedeleyebileceği gibi çocuğunuzun sahip olduğu iyi yönlerini görmenize de engel olur.

* Çocuğunuzun yapamadığı bir şey olursa cezalandırmayın. Ceza yerine çocuğu yapabilme yönünde desteklenmesi gerekir. Siz çocuğunuza inanırsanız çocuğunuzda kendine inanır.

1-2 YAŞ ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİ OYUNCAK ÖNERİLERİ

2-3 YAŞ

ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİ

GELİŞİM

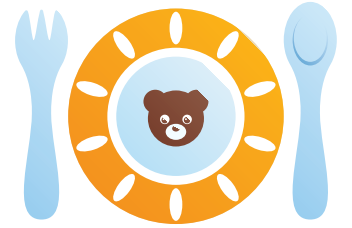
ÖZELLİKLERİ

VE ÖNERİLERİ

2-3 YAŞ ÇOCUKLARIN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ:

- * Adı sorulduğu zaman söyler.
- * Yap boz oynar.
- * Sorulan hayvan ve nesne resimlerini gösterebilir.
- * Ceket, pantolon ayakkabı, çorap gibi giysilerini giyer. Ayakkabılarını bağlayamayabilir.
- * Ellerini yıkayıp kurulayabilir.
- * 6 küpten kule yapabilir.
- * 10 sözcük kullanabilir.
- * 3 tekerli bisiklete binebilir.
- * Yerinde zıplar.
- * Tek ayakta 2 saniye durabilir.

2-3 YAŞ ÇOCUKLAR İÇİN AİLEYE ÖNERİLER:

- * Büyük parçalı legolar ile oynatın.
- * Çocuğunuzu yedirmeye çalışmayın. Kendi başına yemek yemesini öğretilsin.
- * Oyuncak bebek üzerinde bebeğin vücut parçalarını gösterin ve tekrarlatın. Kol, bacak, kulak, saç gibi. Sonra da çocuğa kendi vücudu üzerinde organlarının yerlerini sorun ve göstermesini isteyin. Organlarının yerlerini öğrendikten sonra organların basit olarak işlevlerini söyleyin. Göz görür, kulak duyar gibi.

- * Çocuğunuzun kelime haznesini geliştirmek ve nesnelere tanımasını sağlamak için çevrenizdeki nesnelere isim söyleyin. Sonrarda çocuğunuza "bu nedir" diye sorun.
- * Çocuğunuzla resimli nesne kartları ile çalışın. Nesnelere kart üzerinden göstermesini sağlayın.
- * Nesnelere renklerini söyleyin.
- * Birlikte sayı sayın. Tane kavramını geliştirmek için çubukları, boncukları sayın. Çocuğunuzun küçük parçaları yutmasına dikkat edin.

* Birlikte resim yapın. Ama çocuğa seçtiği renkler ve çizmek istediği şeylerde müdahale etmeyin. Çocuğunuzun çizmiş olduğu resimleri odanın görünen bir kısmına asın. Bu çocuğunuzda önemsendiği, yaptığı şeyin değer verildiği hissini uyandırır.

* Ahşap bul tak oyuncaklarla (geometrik şekilli, hayvan figürlü, araç figürlü vb.) oynamasını sağlayın. Şekilleri doğru şekilde yerleştirmede zorluk çekerse çocuğunuzun elinden tutarak şekilleri yuvalarına yerleştirmede yardım edin.

* Ahşap küplerden kuleler yapın.

* Akranlarıyla oynayabileceği ortamlara götürün. Ama onlarla oynaması için baskı kurmayın. Çocuğunuz oyun ortamına girmek istemez ise kesinlikle çocuğunuzun azarlamayın ve diğer çocuklar ile kıyas etmeyin.

* Çocuğunuza giysilerini tek başına giyinip çıkarabilmesi için fırsat verin. Eğer yardıma ihtiyacı olursa yardım edin. Çocuğunuzun el yıkama alışkanlığı edinmesi için çocuğunuza örnek olun. Musluğu açıp, ellerini sabunlayıp, yıkadıktan sonra musluğu kapatıp ellerini nasıl kurulayacağını gösterin. Çocuğunuz bunu yaptığında sözel olarak ödüllendirin. "Aferin benim oğlum-kızıma" gibi.

* Resimli kitaplarla çocuğunuza kısa hikâyeler okuyun ve hikâyelerle ilgili basit sorular sorun. Bazen hikâyelerin sonlarını kendisinin tamamlamasını isteyin.

* Tuvalet eğitimi için en uygun yaş dilimi 2-2,5 yaşlardır. Ama çocuğunuz bu yaşlarda olup da tuvalet eğitimine hazır değilse baskı kurmayın. Eğer tuvalet eğitimine çocuğunuz hazır ise bu yaş diliminde çocuğunuza gündüzleri tuvalet kontrolü kazandırın.

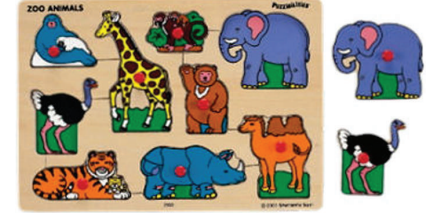
* Çocuğunuzun serbestçe koşabileceği, zıplayabileceği park gibi ortamlara götürün. Ev ortamında, eşyalar arasında kalan çocuğunuzun ev içinde kısıtlanacağını ve enerjisini evin içersine yönelteceğini unutmayın.

* Büyük kas gelişimini desteklemek için üçtekerli bisiklete bindirin. Çocuğunuza pedallarını nasıl çevireceğini gösterin.

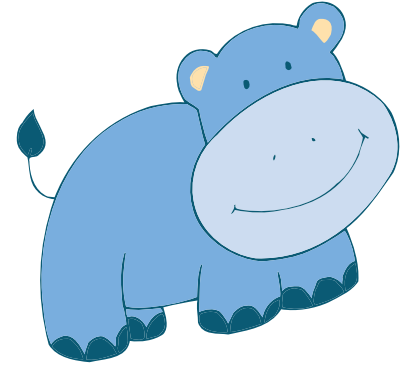

2-3 YAŞ ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİ OYUNCAK ÖNERİLERİ

3-4 YAŞ
OKUL ÖNCESİ DÖNEM
GELİŞİM
ÖZELLİKLERİ
VE
ÖNERİLERİ

3-4 YAŞ ÇOCUKLARIN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ:

- * Adını, soyadını, cinsiyetini söyler.
- * Tişörtünü kazağını yardımsız giyinebilir.
- * Yemeğini yardımsız yiyebilir.
- * Gösterilen nesne kartlarının adını söyler.
- * Makas kullanabilir.
- * Etrafına karşı ilgisi artmıştır.
- * Sekiz küpten kule yapar.
- * Dik çizgiyi kopya eder.
- * Tam anlaşılabilir konuşur.
- * Söylenen nesnelerin altını, üstünü gösterebilir.
- * Çoğul ekini kullanır.
- * Zıplayan topu yakalayabilir.
- * Tek ayak üzerine 4 saniye durabilir.

3-4 YAŞ ÇOCUKLAR İÇİN AİLEYE ÖNERİLER:

* Çocuğunuzun elbiselerini yardımsız giyinebilmesi için sabırlı olun. Giyinirken zorlandığı olabilir. Bunu aşması için çocuğunuza fırsat verin.

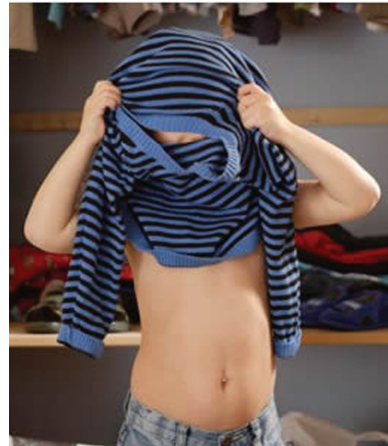

* Yemeğini kendisi yesin. Siz yedirmeye çalışmayın.

* Nesne kartlarıyla çalışmaya devam edin. Yeni nesnelere tanışın.

* Çocuğunuza hikâyeler okuyun ve okuduğunuz hikâyelerle ilgili basit sorular sorun.

* Sayı sayın ve sayıları öğretin.

* Birlikte çocuk şarkıları söyleyin.

* Çocuğunuz size bir şey anlatırken göz kontağı kurarak çocuğunuzun dinleyin.

* Kelimelerin zıt anlamlarını göstererek öğretin. Bu uzun bu kısa gibi.

* Çocuğunuzla ipe boncuk dizebilirsiniz veya makarna tanelerini boyayıp ipe dizdirin. Çocuğunuzun el göz koordinasyonu ve ince kas gelişimi açısından önemlidir.

* Kâğıda dik çizgi çizin ve ucu keskin olmayan makas ile dik çizginin üzerinden giderek kâğıdı çocuğunuza kestirin.

* Birlikte resim çizin ve boyayın. Çocuğunuzun çizmek istediği resme ve kullanmak istediği renklere müdahale etmeyin.

* Çocuğunuzun sorularına bıkmadan yanıt verin. Sorularını saçma bilsanız dahi çocuğunuza yanıt verin ve alay etmeyin ki çocuğunuzun soru sorma cesareti kırılmasın.

* Oyuncak telefon ile oynayın. Çocukların öğrenme yöntemlerinden biride model almadır. Telefonda konuşma biçiminizi çocuğunuzun model alacağını unutmayın.

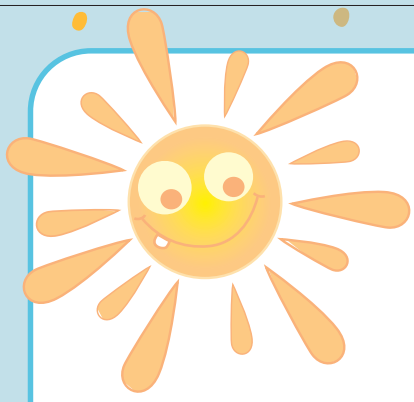
* Akranlarıyla birlikte vakit geçirmesi için olanak sağlayın.

* Nesnelerin altı, üstü, arkası gibi yönlerini öğretin. "Topu masanın altına koy" gibi.

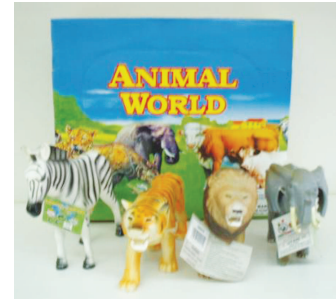
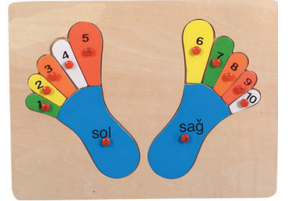
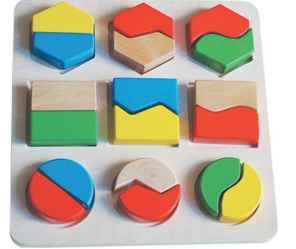
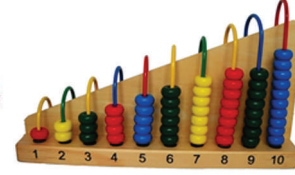
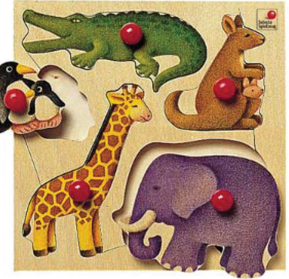
* Tek ayak üzerinde kalma süresini artırmak için aktiviteyi oyunlaştırın.

* Zıplayan topu elleriyle yakalamasını sağlayın. Karşılıklı top oynayın.

3-4 YAŞ OKUL ÖNCESİ DÖNEM OYUNCAK ÖNERİLERİ

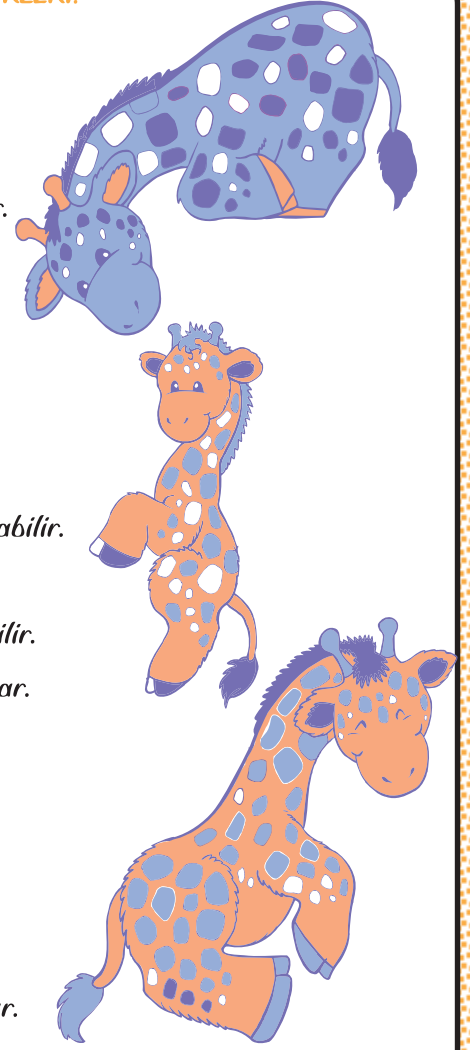
4-6 YAŞ OKUL ÖNCESİ DÖNEM

GELİŞİM ÖZELLİKLERİ VE ÖNERİLERİ

4-6 YAŞ ÇOCUKLARIN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ:

- * Düğme ilikleylebilir.
- * Yardım almadan giyinip soyunabilir.
- * Dişlerini fırçalayabilir.
- * Ev adresini, doğum tarihini söyleyebilir.
- * Sorumluluk verilmesinden hoşlanır.
- * Grup oyunlarından hoşlanır.
- * Makası daha güzel kullanır.
- * Daha ayrıntılı insan resmi çizebilir.
- * Birkaç harfi kendiliğinden yazabilir.
- * Üçgen kare gibi bazı şekilleri kopyalayabilir.
- * Ellerini, parmaklarını daha iyi kullanır.
- * İki eşyadan daha ağır olanı ayırt edebilir.
- * Konuşurken daha düzgün cümleler kurar.
- * Bazı kelimelerin zıt anlamlarını bilir.
- * Kelimelerin anlamlarını bilir.
- * Renkleri bilir.
- * Tane kavramı gelişmiştir.
- * Sayıları tanır.
- * Müziğin ritmine uygun hareketler yapar.
- * Tek ayak üzerinde 9 saniye durabilir.
- * İki ayaküstünde zıplayabilir.
- * Tek ayaküstünde sıçrayabilir.
- * Aldım- verdim şeklinde adımlama yapabilir.
- * 6.5 yaşlarına doğru geri adımlama yapabilir.
- * 6 yaşında iki tekerli bisiklete binebilir.
- * İnce çizgi üzerinde rahatlıkla yürüyebilir.

4-6 YAŞ ÇOCUKLAR İÇİN AİLEYE ÖNERİLER:

* Yemeğini kendisinin yemesi özgüven ve bağımsızlığı için önemlidir. Bundan dolayı çocuğunuzun yemeğini siz yedirmeye çalışmayın.

* Çocuğunuzun giysilerini siz giydirmeyin. Giysilerini giyinin çıkarabilecek beceriye sahiptir. Çocuğunuz giysilerini giyinmesinde

ve soyunmasında sabırlı olun.

* Çocuğunuzun akranları ve diğer insanlar ile iletişim kurması için sosyal alanlara götürün. Market, komşu ziyareti, çocuk kulübü, park gibi.

* Market alışverişine gittiğiniz zaman küçük bir sepette çocuğunuza verin. Alışveriş öncesinde çocuğunuzun ne alabileceğini belirleyin. Markette çocuğunuzda alacağını alıp siz ile birlikte kasaya sıraya girsin ve kendi alışverişinin parasını çocuğunuzun vermesini sağlayın.

* Çocuğunuza kuralları öğretin ve uymasını sağlayın. Ama bu kurallar çocuğunuzun özerkliğini engellememelidir. Örneğin giysisini, oyuncuğunu kendi seçebilmelidir. Kesinlikle izlenecek televizyon programı ve uyku saati konularında son söz sizde olsun.

* Çocuğunuzun yapmasına müsaade etmediğiniz bir şeyin sebebini mutlaka çocuğunuza açıklayın. "Ben böyle diyorsam böyle olacaktır" tarzında çocuğunuza açıklama yapmayın. Kendisine neden izin verilmediğini çocuğunuz bilsin. Çocuğunuzla kuracağınız iletişim biçimini çocuğunuzun da çevresiyle kuracağı ilişkide model alacağını unutmayın.

* El yıkama, diş fırçalama, saç tarama, mendil kullanma gibi öz bakım becerilerini çocuğunuza kazandırın. Bunun için çocuğunuza model olun. Çocuğunuzun kendisine ait tarak, diş fırçası, terliği, havlusu olsun. Çocuğunuz öz bakımını kendisi yapmaya çalıştığı zaman çocuğunuzun övün.

* Geceleri tuvaletini kontrol edebilecek biyolojik olgunluğa ulaşır. Geceleri tuvalet kontrolünü kazanabilmesi için çocuğunuzun yatarken bezlemeyin. Gece çocuğunuzun bezlenmesi gece tuvalet kontrolünü kazanmasını zorlaştırır.

* Bu yaşlardaki çocuklar sorumluluk almaktan hoşlanırlar. Çocuğunuza yapısına uygun hoşlanabileceği görevler verin. Bakkaldan ekmek alma, çiçek sulama, masayı kurmada toplamada yardım, odasını toplama gibi.

* Çocuğunuza çocuk şarkıları öğretin ve birlikte söyleyin. Mümkünse ona bir müzik aleti çalmayı öğretin (piyano, mandolin, flüt gibi).

* Çocuğunuza resimli kitaplar alın. Resimli kitaplarla çocuğunuzun hikaye anlatmasını teşvik edin ve çocuğunuzun anlattığı hikayeyi dinleyin.

* Çocuğunuzun ayrı bir birey olarak kabul ettiğinizi göstermek için çocuğunuzun göz kontağı kurarak dinleyin.

* Bu yaşlarda çocukların televizyon ve bilgisayara düşkünlükleri daha yoğun olur. Çocuğunuza hangi programları izleteceğiniz hususunda karar veren siz olun.

* Çocuğunuza sık sık resim çizdirip boyatın.

* Boyama kitapları alıp çocuğunuzun boyama yapmasını sağlayın.

* Legolar, oyun hamurları, ahşap bul taklar, ipe boncuk dizmeler, puzzle, çocuğunuzun el-göz koordinasyonuna, sebep sonuç ilişkisi kurmasını destekleyecek oyuncaklardır. Çocuğunuzla bu tarz oyuncaklar alın.

* Çocuğunuzun el becerilerini ve üretkenliğini geliştirmek için evdeki atık karton, pet şişe gibi malzemelerden oyuncaklar yapın.

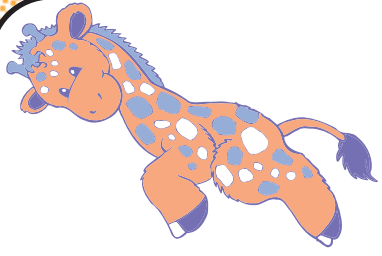
* 4-5 yaşlar cinsel kimliğinin kazanıldığı yaşlardır. Çocuğunuzun cinsel kimliğine uygun kıyafetler, oyuncaklar alın. Bu dönem içinde erkek çocuklar baba ile kız çocuklar ise anne ile özdeşim kurarlar.

* Çocuğunuzun rahatça atlayıp zıplayabileceği, koşabileceği, top oynayabileceği ortamlar oluşturun. Sık sık parka götürün.

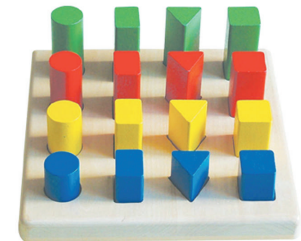
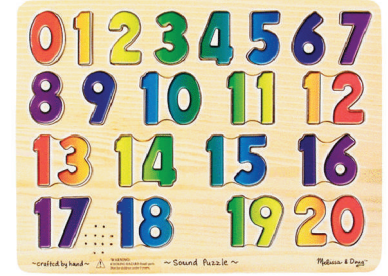
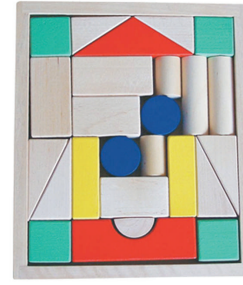
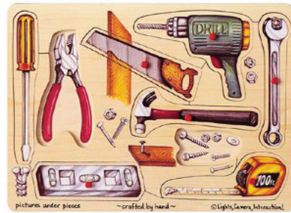
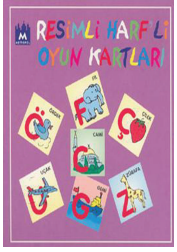
* Çocuğun dengesini geliştirmek için düzgün şekilde yere uzun bir ip bırakıp üzerinden adımlayarak (aldım-verdim şeklinde) yürümesini sağlayın.

* Çocuğunuzla iki ayak üzerinde ve tek ayak üzerinde sıçrama oyunları oynayın.

4-6 YAŞ OKUL ÖNCESİ DÖNEM OYUNCAK ÖNERİLERİ

ÇOCUKLARDA RUHSAL GELİŞİM DÖNEMLERİ

0 - 1 YAŞ:

0-1 yaş döneminde bebekler tamamen annelerine bağımlıdırlar. Anne veya Bakıcısının sürekliliği ve zamanında bebeğin ihtiyaçlarını gidermesi çok önemlidir.

Bakıcının sürekliliği ve bakımının (acıktığında emzirilmesi, altını kirlettiğinde temizlenmesi v.b.) zamanında yapılması çocukta temel güven duygusunu oluşturur.

Temel güven duygusu çocuğun dış dünyayı güvenli olarak algılamasını ve kendi benliğinin süreklilik ve aynılık taşıyan, bakılmaya değer önemli bir varlık olduğu duygusunun oluşmasını sağlar.

Anne veya bakıcısının, bebekliğin ilk aylarında eksikliği (örneğin çocuk yuvalarına bırakılmış olma) çocuğun fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişiminde önemli aksamaya ve geriliğe sebep olur. Bebeğin zamanında ve düzenli olarak doyurulmasının yanında ilgi, şefkat, sevgi, güler yüz, güzel sözler ve ten temasına da ihtiyacı vardır.

Annenin çocuğunu emzirmesi basit bir çocuğa süt aktarma olayı değildir. Anne çocuğunu emzirirken bakışlarıyla sevgisini, nefretini, korkularını da çocuğuna aktarır. Anne çocuğuna değerli bir varlık olarak bakarsa çocuk kendini değerli olarak hisseder. Fakat anne çocuğa bakışlarıyla pis bir şeye bakar gibi bakarsa çocuk kendini değersiz hisseder. Örneğin 6 aylık bir bebeğe gülümsediğiniz zaman kendini değerli hisseder ve oda gülümser. Sert, kızgın baktığınız zaman ise ağlamaya başlar. Çünkü çocuğun ilk kendini algılaması annesinin (bakıcısının) gözünden olur. Yani bakıcısı çocuğa nasıl davranırsa kendini ve dünyayı o şekilde algılar.

Bebekler 6. aylarından itibaren anne kucağında iken başlarını geriye iterek anneden uzaklaşmaya çalışırlar. Bu bebeğin anneden ilk ayırışma denemesi, ilk birey olma mücadelesidir. 6. aydan sonra bebek yere bırakıldığında emekleyerek anneden

uzaklaşmaya çalışır biraz emekledikten sonra bebek panikler ve arkasına dönüp annesine bakar burada annenin yaklaşımı çok önemlidir " ben buradayım, korkma " mesajını içeren ve daha da uzağa gitmesini teşvik eden bir bakış çocuğun birey olma konusundaki cesaretini arttıracaktır. Eğer tersi olarak bebeğin uzaklaşmasını anne negatif bakışlarla izlerse çocuk panik hissiyle anneye tekrar dönmek isteyecek ve ayırışma isteğinden vazgeçecektir. Bu durum ruhsal gelişmeyi bloke edecektir. Bu dönemde bebeğini seven, koruyan onun birey olma konusundaki girişimlerini destekleyen anne ideal annedir. Aşırı ilgiyle veya aşırı ilgisizlik içinde çocuğuna yaklaşan anneler ise çocuğun potansiyel gelişimini bloke eden bir süreci başlatmış olur.

Bu dönemde en önemli organ bebek için ağızıdır. Her bulduğunu ağızına götürmek ister. Ağız bu dönemde çocuk için dünyayı tanıma ve haz kaynağıdır.

Çocuğun aşırı doyurulması (aç değilken aşırı olarak emzirilme) veya aşırı doğumsuzluk (ihtiyacı olduğunda kimseyi bulamama) çocuğun doğal gelişmesini aksatır.

Aşırı doyurulan çocuklarda bağımlı bir yapı oluşmasına sebep olabilir.

